

Hirsch Tibor

(ELTE BTK, Művészetelméleti és Médiakutatási Intézet, Filmtudomány Tanszék, egyetemi docens):

„A nagy zabálás” kortárs filmekben

Az előadás arra keres választ, lehetséges-e, hogy a mozgókép az evés látványához könnyebben társítja a blaszfémiát, de legalábbis a profánt, mint a szakrális rítusokat. Az étel és étkezés látványa amúgy a mozgókép egyik legősibb dokumentum-témája, és már kezdetben sem vonatkozott rá a kötelező cenzúra által felügyelt képi stilizáció, a film itt szabadon engedhette természetes „érzéki konkrétságát”. Egyszerűbben: az étel látványa lehetett étvágygerjesztő. Ez egyben az étel legmagasztosabb állapota is a filmen, amikor mint szép, esetleg megszentelt fogyasztás tárgyát láthatjuk a kamera által. Ha azonban ma rituáléba keveredik, akkor a kortárs filmben rendre megcsúnyul: legfeljebb „érzéki konkrét” undorítótságban. Tehát alkalmas rá, hogy zabálás tárgyaként a szentség elvesztésének, megvonásnak folyamatát mutassa meg, és az emberiség önpusztításának – esetleg befejezett apokalipszisének – bejáratott allegóriáit kínálja. E jelenséget ismert külföldi és – újabban – magyar filmek példázzák.